

UPPKLARADE BROTT

SLUTLIG STATISTIK FÖR 2010

brå
brottsförebyggande rådet

Uppklarade brott

Sammanfattning

Antal uppklarade brott

- År 2010 personuppklarades totalt drygt 244 000 brott.
- För en del brottstyper ökade antalet personuppklarade brott och för andra minskade antalet.
- Antalet personuppklarade brott ökade mest för narkotikabrott. Några andra brottstyper som ökade var häleribrott, misshandelsbrott, överträdelse av besöksförbud och bidragsbrott.
- Brottstyper där antalet personuppklarade brott minskade var bland annat butiksstöld/snatteri, olovlig körning och rattfylleri.
- Totalt sett personuppklarades ungefär lika många brott år 2010 som föregående år, eftersom ökningarna och minskningarna var nästan lika omfattande. Det skedde dock en marginell ökning 2010 (+2 180 brott eller 1 procent). Denna kan till stor del förklaras av kvalitetsåtgärder i antalsräkningen av brott, vilket påverkat skatte- och borgenärsbrott och därmed även samtliga brott.
- År 2010 klarades cirka 289 000 brott upp på teknisk väg, vilket är cirka 3 520 eller 1 procent fler brott än 2009.
- Antalet tekniskt uppklarade brott ökade bland annat för ofredande, narkotikabrott, förskingringsbrott, ärekränkingsbrott och häleribrott. Även för ett flertal andra brottstyper ökade antalet tekniskt uppklarade brott.
- Samtidigt minskade antalet tekniskt uppklarade brott för ett flertal brottstyper, bland annat skadegörelse samt butiksstöld och snatteri.

Uppklaringsprocent

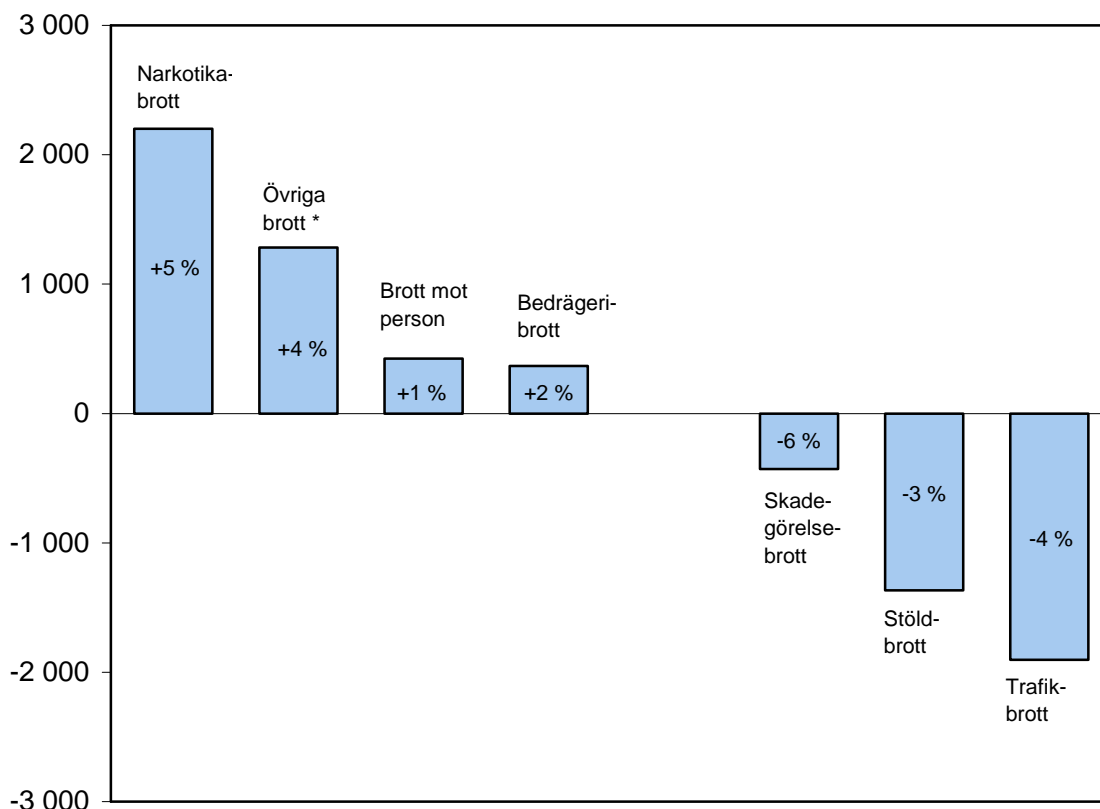
- *Personuppklaringsprocenten* ökade med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år, till 18 procent 2010. Under de senaste tio åren har personuppklaringsprocenten fluktuerat kring en relativt konstant nivå.
- Den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med knappt 1 procentenhet (0,8) jämfört med föregående år, till 21 procent år 2010. Trenden har varit ökande under de senaste tio åren.
- Den *totala uppklaringsprocenten* ökade med drygt 1 procentenhet (1,4) jämfört med föregående år, till 39 procent år 2010.

Definitioner

I statistiken över uppklarade brott redovisas de brott som polis, åklagare och tull klarat upp under året. Termen ”uppklarat” innebär inte att någon dömts för brottet utan anger att brottet fått ”ett polisiärt klarläggande”. Det finns två typer av uppklaring:

- **Personuppklaring** innebär att en person bundits till brottet genom att åtal har väckts, strafföreläggande har utfärdats eller åtalsunderlåtelse har meddelats.
- **Teknisk uppklaring** innebär att en annan typ av klarläggande beslutats, till exempel att brott inte kan styrkas eller att den misstänkta inte är straffmyndig.

Uppklaringsprocenten redovisar antalet brott som klarats upp under ett år i procent av antalet anmälda brott under samma år. Uppklaringsprocent redovisas för personuppklarade brott (*personuppklaringsprocent*), tekniskt uppklarade brott (*teknisk uppklaringsprocent*) och totalt (*total uppklaringsprocent*).

Figur 1. Förändringar i antalet personupplarade brott mellan åren 2009 och 2010. (Procentuell förändring inom respektive brottskategori redovisas inuti staplarna).

* Övriga brott utgörs av de brott som inte ingår i någon av de andra kategorierna. De är bland annat brott mot att bära kniv med mera på offentlig plats, bidragsbrott, hot mot tjänsteman, våldsamt motstånd och brott mot alkohollagen. Skatte- och borgenärsbrott är exkluderade från denna kategori år 2010 eftersom att tekniska förändringar i Åklagarmyndighetens rapporteringssystem försvårar jämförelser med föregående år.

Inledning

Antalet upplarade brott är ett mått på polisens, åklagarens och övriga brottsutredande myndigheters arbete med att ”åtgärda och klarlägga” de brottsanmälningar som upprättas. Begreppet *upplarat* brott betyder antingen att en person bundits till brottet eller att brottet har klarats upp på annat sätt. Den första betydelsen benämns här *personupplarat* brott och innebär att åtal har väckts, strafföreläggande har utfärdats eller åtalsunderlåtelse har meddelats. Det är ett grovt mått på de brottsutredande myndigheternas förmåga att binda gärningspersoner till de anmälda brotten. Den andra betydelsen benämns här *teknisk upplaring* och innebär att det har beslutats om en annan typ av klarläggande, till exempel (genom beslutsgrunderna) att man inte kan styrka att ett brott begåtts eller att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år). Resterande brott är *ouppklarade* eller under utredning. Där ingår de brott som inte anses möjliga att klara upp, till exempel på grund av att inget spaningsresultat uppnåtts eller att utredningen visat att den skäligen misstänkta personen är oskyldig.

Uppklaringsprocenten redovisar antalet brott som antingen personupplarats eller klarats upp tekniskt under ett år, i procent av antalet anmälda brott under samma år.

Uträkning av uppklaringsprocenten

$$\frac{\text{Antal uppklarade brott}}{\text{Antal anmälda brott}} = \text{Uppklaringsprocenten}$$

När du tolkar statistiken, *tänk på att*

- en förändring i *uppklaringsprocenten* ytterst kan bero på två faktorer, dels en förändring i antalet anmälda brott, dels en förändring i antalet uppklarade brott. Det betyder bland annat att *uppklaringsprocenten* kan minska trots att antalet uppklarade brott har ökat. Det händer om antalet anmälda brott har ökat i större omfattning än antalet uppklarade brott.
- de uppklarade brotten som ligger till grund för beräkningen av *uppklaringsprocenten* även kan gälla brott som anmälts tidigare år.
- nivån på uppklaringen skiljer sig mellan olika typer av brott. Vissa brott är mer lättuppklarade än andra. För några brottstyper, som vissa våldsbrott, butiksstölder, rattfylleribrott och narkotikabrott, finns det ofta redan vid anmälan en identifierad misstänkt person, vilket leder till en hög personuppklaringsprocent. Andra brott, där det sällan finns en identifierad misstänkt person, är mer svåruppklarade. Det gäller exempelvis cykelstölder där de flesta anmälda brotten förblir ouppklarade. Vidare har vissa brott en stor andel teknisk uppklaringsprocent, bland annat ärekränkingsbrott, ofredande och bedrägeribrott. En stor del av dessa brott läggs ned exempelvis på grund av att *brott ej kan styrkas, gärningen ej är brott, åtal ej är påkallat ur allmän synpunkt* eller antagande om ovanstående.
- brott som klarats upp genom beslut om att den misstänkta personen är yngre än 15 år räknas inte som *personuppklarat*, utan som *tekniskt uppklarat*. För vissa brottstyper där gärningspersonerna ofta är minderåriga, till exempel vid misshandel mot person 7–14 år, är det ett vanligt förekommande beslut.
- enstaka anmälningar med många brott (seriebrottslighet) och andra enskilda händelser kan ge upphov till stora förändringar i *uppklaringsprocenten*, i synnerhet när det gäller mindre brottskategorier eller redovisningsområden.

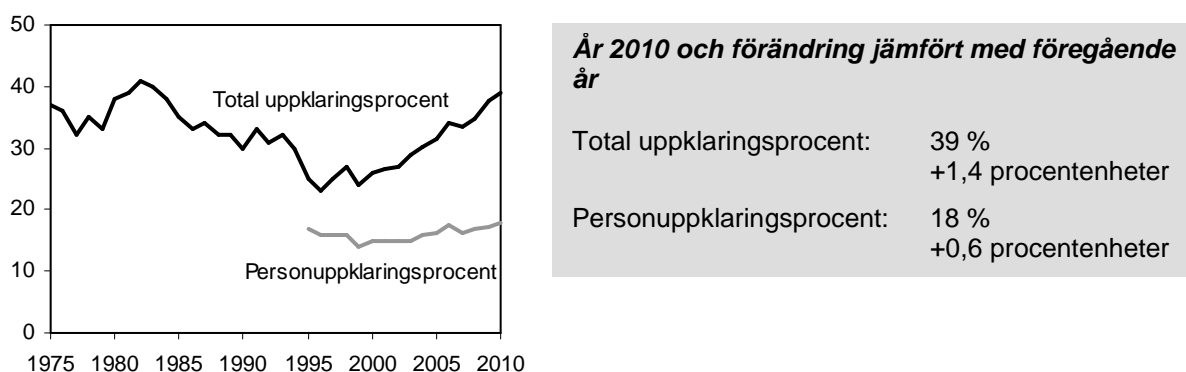
Utvecklingen av uppklarade brott

År 2010 anmäldes cirka 1,4 miljoner brott. Jämfört med 2009 minskade de anmälda brotten med 3 procent. Cirka 244 000 brott personuppklarades under året, vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år (+2 180 brott eller 1 %). Denna kan till stor del förklaras av kvalitetsåtgärder i antalsräkningen av brott, vilket påverkat skatte- och borgenärsbrott och därmed även samtliga brott.

Personuppklaringsprocenten ökade med mindre än 1 procentenhet (0,6), till 18 procent. Nivån har varit relativt konstant över tid.

Cirka 289 000 brott klarades upp på teknisk väg år 2010, vilket är en ökning med 3 520 brott eller 1 procent jämfört med föregående år. Ökningen av antalet tekniskt uppklarade brott medför att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med knappt 1 procentenhet, till 21 procent, jämfört med 2009. Det är den hittills högsta nivån i en stadigt ökande trend.

Sammantaget var den *totala uppklaringsprocenten* 39 procent år 2010, jämfört med 38 procent 2009. Under den senaste femtonårsperioden har utvecklingen av den *totala uppklaringsprocenten* varit ökande, och årets nivå är den högsta sedan år 1983.

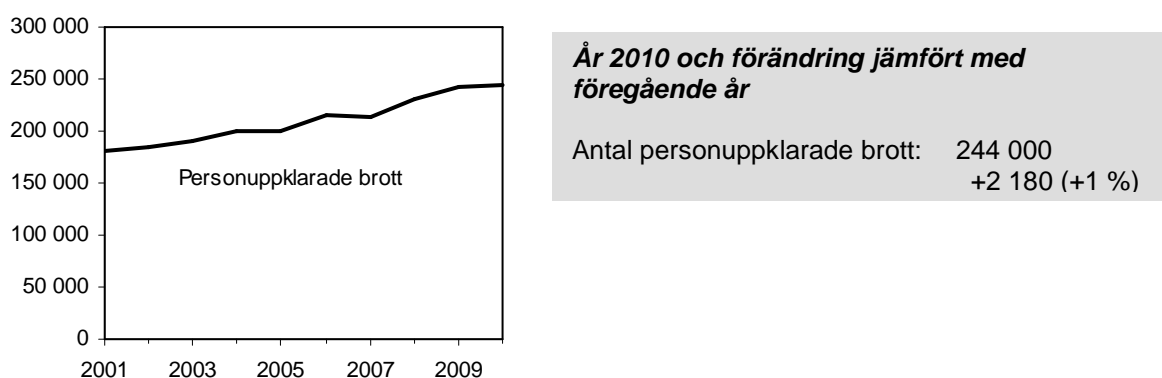

Figur 2. Utvecklingen av den totala upklaringsprocenten och personupklaringsprocenten, åren 1975–2010.

Av de 533 000 brott som totalt klarades upp 2010 var 46 procent personupklarade (244 000 brott) och 54 procent tekniskt upklarade (289 000 brott). Merparten, cirka 73 procent, av de upklarade brotten hade anmälts under samma år, 22 procent under 2009 och övriga 5 procent tidigare år. Den senaste tioårsperioden utmärks av att andelen tekniskt upklarade brott har ökat. År 2001 var andelen tekniskt upklarade brott 43 procent och andelen personupklarade brott 57 procent.

Personupklarade brott

Utvecklingen av antalet personupklarade brott under den senaste tioårsperioden har, med undantag för 2007, varit ökande. Nivån har successivt ökat från 180 000 till 244 000 personupklarade brott, vilket innebär en ökning med 35 procent. Under samma period har antalet anmälda brott ökat med 15 procent.

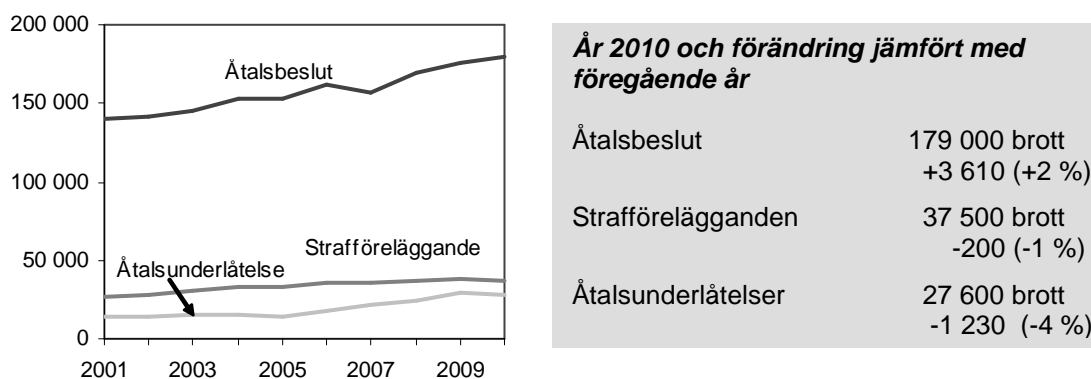

Figur 3. Utvecklingen av antalet personupklarade brott, åren 2001–2010.

Majoriteten av de personupklarade brotten år 2010 ledde till åtal. För närmare tre fjärdedelar (179 000 brott) av samtliga personupklarade brott beslutades det om att väcka åtal. För 15 procent (37 500 brott) utfärdades strafförelägganden¹ och för övriga 11 procent (27 600 brott) meddelades åtalsunderlåtelse. Under den senaste tioårsperioden har antalet åtalsbeslut ökat med 28 procent. År 2007 märks dock en viss nedgång av antalet åtalsbeslut, vilket till viss del kan förklaras av ett datasystemskifte hos Åklagarmyndigheten (för mer information se kapitlet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid*). Under samma period har antalet strafförelägganden ökat med 38 procent och antalet åtalsunderlåtelser mer än fördubblats. Ökningen av antalet

¹ För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft måste det godkännas av den misstänkte. I statistiken över upklarade brott redovisas endast utfärdade strafförelägganden. Godkända strafförelägganden redovisas i lagföringsstatistiken.

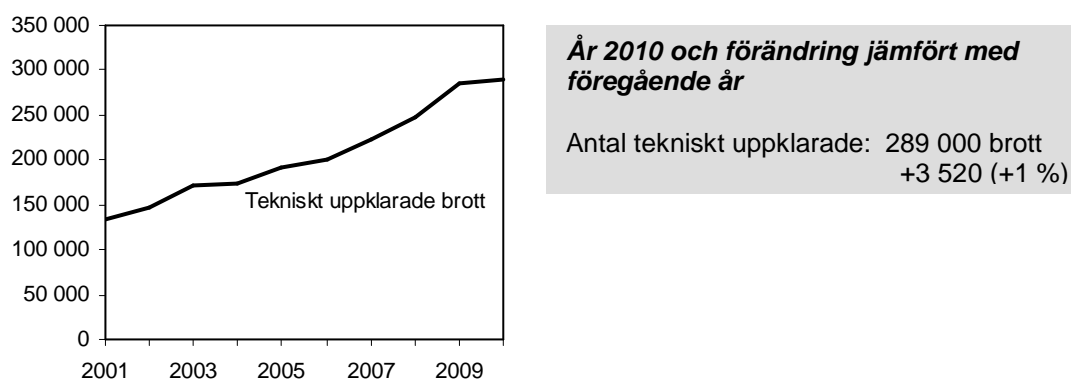
åtalsunderlåtelse skedde främst under perioden 2005–2009.

Figur 4. Utvecklingen av antalet personupklarade brott per typ av beslut, åren 2001–2010.

Tekniskt upklarade brott

Antalet tekniskt upklarade brott har ökat stadigt under den senaste tioårsperioden. Ökningen motsvarar mer än en fördubbling. År 2001 klarades 134 000 brott upp på teknisk väg; motsvarande antal för 2010 var 289 000 brott.

Figur 5. Utvecklingen av antalet tekniskt upklarade brott, åren 2001–2010.

Kategorin tekniskt upklarade brott omfattar en rad nedläggningsgrunder, däribland följande: *Det finns ej anledning anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats; Brotten kan ej styrkas; Gärningen ej brott; Förundersökning förväntas ej leda till att brott kan styrkas.*

Ökningen av antalet tekniskt upklarade brott förklaras till stor del av att antalet brott, där det inte finns någon misstänkt person och som läggs ned med nedläggningskategorin ”Annat” har mer än tredubblas under de senaste tio åren. ”Annat” är en restkategori som används tillsammans med en förklarande fritext. En kvalitetsstudie som gjorts visade att kategorin i vissa fall används även då en specificerad nedläggningsgrund hade varit relevant. Därför omfattas kategorin bland annat av några av de ovan nämnda nedläggningsgrunderna.

De tekniskt upklarade brotten där det finns en misstänkt person bidrar också till ökningen av antalet tekniskt upklarade brott. Det finns en rad av nedläggningsgrunder som tillämpas i dessa fall. Bland annat *Åtal ej påkallat ur allmän synpunkt; Förundersökningen nedlagd (enligt RB 23 kap 4a §); Gärningen ej brott; Misstänkt avliden; Brotten preskriberat; Konsumtion (brottet konsumeras av ett grövre brott som den misstänkte gjort sig skyldig till).* Framför allt när det gäller spaningsbrott som rattfylleribrott och narkotikabrott sker den tekniska upklaringen i princip uteslutande

då det finns en misstänkt person enligt ovanstående beskrivning.

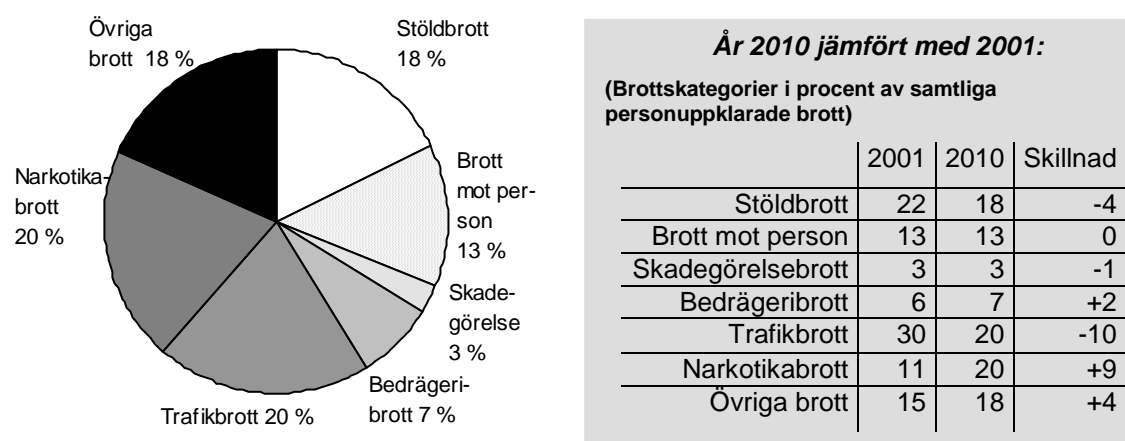
Brottsstruktur

Personupplklarade brott

De största andelarna av de personupplklarade brotten år 2010 utgjordes av brottskategorierna stöldbrott, trafikbrott (främst olovlig körning och rattfylleri) och narkotikabrott som var och en svarade för ungefär en femtedel av samtliga personupplklarade brott. Stöldbrotten var den största kategorin av samtliga anmälda brott (mer än en tredjedel utgörs av stöldbrott). I stöldbrott ingår även butiksstölder/snatterier, som har en hög andel personupplklarade brott eftersom det ofta finns en identifierad misstänkt person redan vid anmälan. Även när det gäller trafikbrott och narkotikabrott finns ofta en identifierad misstänkt person vid anmälningstillfället.

Brott mot person (misshandel, olaga hot, ofredande och sexualbrott med mera) utgjorde 13 procent, och brottskategorierna skadegörelsebrott och bedrägeribrott 3 respektive 7 procent av de personupplklarade brotten. Brott mot person var en av de största kategorierna bland samtliga anmälda brott (nästan en femtedel utgjordes av brott mot person). När det gäller vissa brott mot person finns det ofta en identifierad misstänkt person vid anmälningstillfället.

Jämfört med 2001 har andelen personupplklarade brott ökat med 9 procentenheter för narkotikabrott medan den har minskat med 10 procentenheter för trafikbrott.

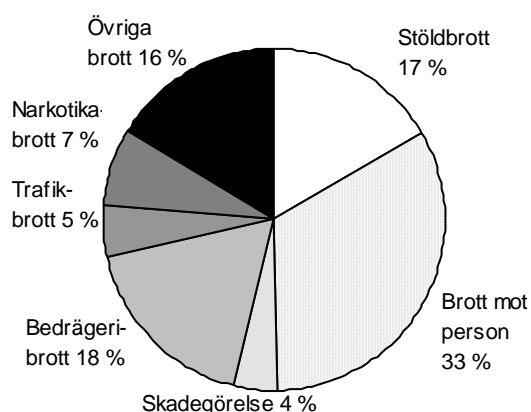

Figur 6. Brottskategorier i procent av antalet personupplklarade brott, år 2010 (244 295 personupplklarade brott).

Tekniskt upplklarade brott

Den vanligaste brottskategorin bland de tekniskt upplklarade brotten år 2010 var brott mot person, vilka utgjorde 33 procent. Närmare hälften av de tekniskt upplklarade brotten av denna kategori var olaga hot och ofredande, och en dryg fjärdedel var misshandelsbrott. De näst vanligaste brottskategorierna var bedrägeribrott och stöldbrott, vilka svarade för 18 respektive 17 procent av de tekniskt upplklarade brotten. Narkotikabrott, trafikbrott och skadegörelsebrott var de minst vanliga brottskategorierna och utgjorde 4–7 procent vardera.

Under de senaste tio åren har andelen tekniskt upplklarade brott ökat för bedrägeribrott och narkotikabrott med 5 respektive 4 procentenheter. Samtidigt har den minskat för stöldbrott med 5 procentenheter.

År 2010 jämfört med 2001:
(Brottskategorier i procent av samtliga tekniskt upklarade brott)

	2001	2010	Skillnad
Stöldbrott	21	17	-5
Brott mot person	32	33	1
Skadegörelsebrott	5	4	-1
Bedrägeribrott	12	18	5
Trafikbrott	6	5	0
Narkotikabrott	4	7	4
Övriga brott	20	16	-3

Figur 7. Brottskategorier i procent av antalet tekniskt upklarade brott, år 2010 (289 111 tekniskt upklarade brott).

Utvecklingen av olika brottstyper

Det finns stora skillnader i *uppläringsprocenten* mellan olika brottstyper. Till viss del beror det på att brotten, som tidigare nämnts, är olika svåra att klara upp. I tabell 1 nedan redovisas utvecklingen av olika brottstyper. Tabellen visar en översikt över antalet upklarade brott och *uppläringsprocenten* år 2010, dels för samtliga brott, dels för några centrala brottskategorier.

Brottstyp	Anmälda brott	Upklarade brott			Uppläringsprocent	
		Person-upklarade	Tekniskt upklarade	Totalt	Person-upklarade	Totalt
Samtliga brott	1 370 000 ↓	244 000 ↑	289 000 ↑	533 000 ↑	18 ↑	39 ↑
Brott mot liv och hälsa (3 kap. BrB)	93 000 ↑	16 600 ↑	29 200 ↑	45 900 ↑	18 →	49 →
Sexualbrott (6 kap. BrB)	17 200 ↑	3 320 ↓	5 360 ↑	8 680 →	19 ↓	51 ↓
Stöldbrott (8 kap. BrB)	528 000 ↓	43 600 ↓	47 900 ↓	91 500 ↓	8 →	17 →
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	115 000 ↑	18 100 ↑	50 700 →	68 800 ↑	16 ↓	60 ↓
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	165 000 ↓	6 620 ↓	11 700 ↓	18 300 ↓	4 ↑	11 ↑
Trafikbrott	77 100 ↓	49 500 ↓	14 800 ↑	64 300 ↓	64 ↓	83 ↓
Narkotikabrott	87 900 ↑	49 300 ↑	20 600 ↑	69 900 ↑	56 ↓	80 ↓

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2009.

Tabell 1. Översikt över antalet anmälda och upklarade brott, fördelade på personupklarade och tekniskt upklarade brott, samt uppläringsprocent år 2010.

Utvecklingen av upklarade våldsbrott

Den totala *uppläringsprocenten* för våldsbrott är relativt hög jämfört med vissa andra brottstyper, som stöldbrott och skadegörelsebrott, eftersom det vid våldsbrott ofta finns en identifierad misstänkt person.

År 2010 anmäldes cirka 93 000 våldsbrott (3 kap. brottsbalken²), vilket är en liten

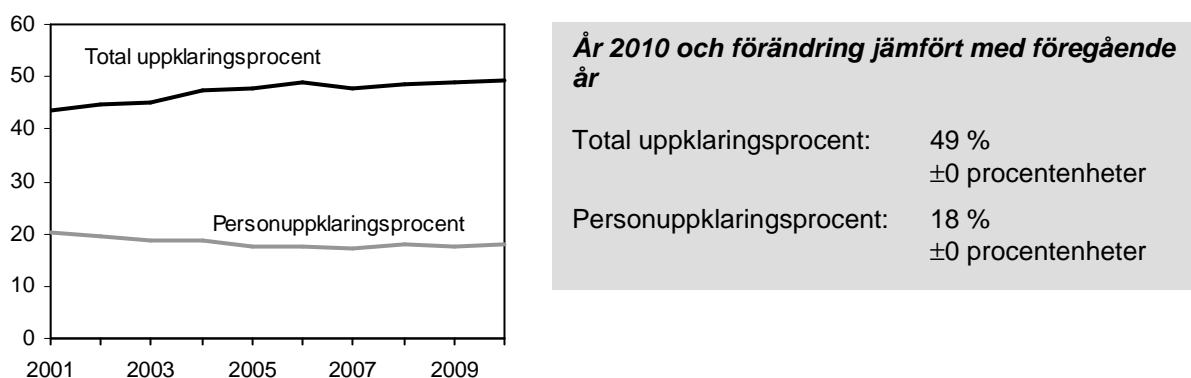
²I statistiken över anmälda brott representeras våldsbrotten av mord, dråp, misshandel, våldtäkt, fridskränkning, kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman. Av redovisningstekniska skäl

ökning jämfört med föregående år. Även antalet personuppklarade våldsbrott ökade något till 16 600 brott. Eftersom de anmälda och personuppklarade brotten ökade i ungefär lika stor omfattning var *personuppklaringsprocenten* oförändrad jämfört med 2009 och uppgick till 18 procent.

De tekniskt uppklarade våldsbrotten ökade något år 2010 till cirka 29 200. Ökningen motsvarar ungefär ökningen av antalet anmälda våldsbrott, vilket innebär att även den *tekniska uppklaringsprocenten* förblev oförändrad på 31 procent jämfört med föregående år. Sammantaget var den *totala uppklaringsprocenten* 49 procent, vilket är samma nivå som föregående år.

Trenden under den senaste tioårsperioden visar på en ökning av både de anmälda och de personuppklarade våldsbrotten. De anmälda brotten har dock periodvis ökat i högre grad, vilket medför att utvecklingen av *personuppklaringsprocenten* varit svagt nedåtgående. Under de senaste fem åren har dock *personuppklaringsprocenten* legat på en jämn nivå. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade i början av perioden, för att sedan plana ut på en relativt konstant nivå.

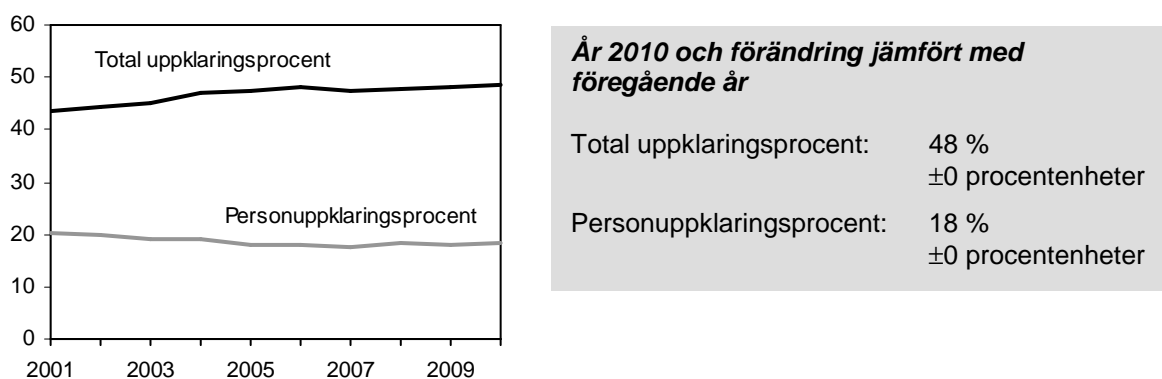
Figur 8. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för våldsbrott, åren 2001–2010.

Misshandel

Majoriteten av våldsbrotten utgörs av misshandelsbrott. Därför liknar utvecklingen för misshandel den för våldsbrotten totalt sett. Under 2010 anmäldes 87 900 misshandelsbrott, vilket var något fler än 2009. Även antalet personuppklarade misshandelsbrott ökade, till 16 100. Eftersom de anmälda och uppklarade brotten ökade i ungefär lika stor omfattning var *personuppklaringsprocenten* oförändrad på 18 procent jämfört med 2009.

Även antalet tekniskt uppklarade misshandelsbrott ökade något jämfört med föregående år. Den *tekniska uppklaringsprocenten* var 30 procent 2010, vilket är samma nivå som 2009. Sammantaget var den *totala uppklaringsprocenten* 48 procent, vilket också är samma nivå som föregående år.

Trenden för de uppklarade misshandelsbrotten liknar den för samtliga våldsbrott. *Personuppklaringsprocenten* var svagt nedåtgående fram till år 2005, men har därefter legat på en relativt konstant nivå. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade under perioden 2001–2006 som en följd av att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade. Den har därefter legat på en relativt konstant nivå.

Figur 9. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för misshandelsbrott, åren 2001–2010.

Med start 2009 särredovisas i statistiken misshandel i nära relation som skett inomhus mot kvinna respektive man 18 år och äldre. Under 2010 anmäldes 12 400 misshandelsbrott mot kvinna i nära relation. Antalet brott som personuppklarades var 2 740, vilket ger en *personuppklaringsprocent* på 22 procent.

År 2010 anmäldes 3 170 misshandelsbrott mot man i nära relation. Antalet brott som personuppklarades var 320, vilket ger en personuppklaringsprocent på 10 procent. Den *tekniska uppklaringsprocenten* av misshandelsbrott mot kvinna i nära relation var 22 procent och mot man 25 procent. Sammantaget ger det en total uppklaringsprocent av misshandel i nära relation om 44 procent för kvinnor och 35 procent för män år 2010.

Våldtäkt

Utvecklingen av uppklarade våldtäktsbrott bör generellt sett tolkas med försiktighet, eftersom enskilda ärenden och händelser som omfattar ett stort antal brott i hög grad kan påverka statistiken. Därför är det inte ovanligt med stora variationer mellan olika år.

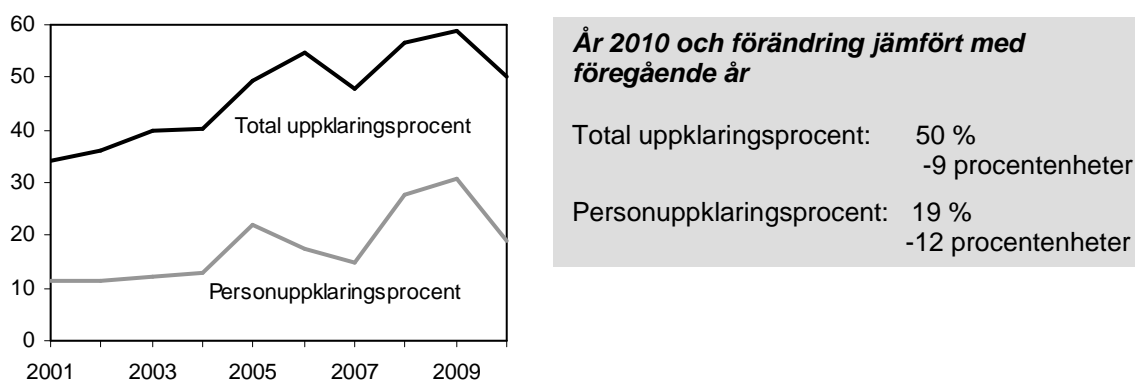
År 2010 anmäldes 5 960 våldtäkter, vilket är ungefär lika många som under föregående år. Samtidigt minskade antalet personuppklarade våldtäktsbrott med 38 procent, till 1 130 brott. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* minskade med 12 procentenheter från 31 till 19 procent mellan åren 2009 och 2010. Minskningen har skett från en hög nivå 2009, som till stor del kan förklaras av enstaka ärenden som omfattar ett stort antal brott.

Antalet tekniskt uppklarade våldtäktsbrott ökade dock något 2010 jämfört med föregående år, vilket medför att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade från 28 till 31 procent. Sammantaget minskade dock den *totala uppklaringsprocenten* från 59 till 50 procent 2010.

Sedan 2001 har antalet anmälda våldtäktsbrott nästan tredubblats, medan nivån på de personuppklarade brotten nästan har femdubblats. Utvecklingen av *personuppklaringsprocenten* präglas av stora variationer mellan olika år. I mitten av 2005 ändrades lagstiftningen gällande sexualbrott. Detta tillsammans med ett enstaka ärende samma år, där det uppdragats betydligt fler brott än vad som inledningsvis anmäls, kan delvis förklara den markanta ökningen av *personuppklaringsprocenten* mellan 2004 och 2005. Nedgången mellan åren 2005 och 2007 kan till viss del förklaras av ett datasystemskifte (se kapitlet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid*). År 2008 och 2009 ökade återigen *personuppklaringsprocenten*, vilket delvis kan förklaras av enstaka ärenden (se ovan), för att sedan minska 2010.

Den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 23 till 31 procent under den senaste tioårsperioden. Sammantaget betyder det att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat

från 34 till 50 procent under samma period.

Figur 10. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för våldtäkt, åren 2001–2010.

Dödligt våld

Statistiken över dödligt våld, det vill säga antalet anmälda fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, ger inte en bild av den faktiska omfattningen av denna brottslighet. Statistiken över anmälda brott ger snarare en bild av antalet händelser med dödlig utgång som utretts för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många av de anmälda brotten har efter utredning visat sig vara till exempel självmord eller olycka. Det förekommer även att flera polisanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken kan innehålla dubletter³.

Dessa faktorer får återverkningar statistiken över uppklarade brott. Överskattningen av de anmälda brotten innebär att det är direkt olämpligt att beräkna uppklaringsprocenten för dödligt våld. Måttet redovisas därför inte för denna brottstyp.

Inte heller statistiken över antalet tekniskt uppklarade brott är relevant, eftersom många av de upprättade anmälningarna senare avskrivs då det framkommer att dödsfallet inte är orsakat av någon brottslig gärning. Dessa kommer då att räknas som tekniskt uppklarade.

Ovanstående överskattning gäller dock inte personuppklarade brott, eftersom anmälningar som inte avser brott inte heller kommer att leda till åtal. Statistiken är därmed relevant. År 2010 personuppklarades 82 brott avseende dödligt våld, vilket är en minskning jämfört med 2009 då 91 brott personuppklarades. Under de senaste tio åren har antalet personuppklarade brott varierat mellan 63 och 107 brott. Dödligt våld är statistiskt sett en begränsad brottskategori, och det är därför vanligt med relativt stora upp- och nedgångar i statistiken från år till år.

Rån

År 2010 anmäldes 9 220 rån, vilket är en minskning med 4 procent jämfört med 2009. Cirka 70 procent av de anmälda rånen avser rån mot privatpersoner. 1 330 rån personuppklarades, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2009. *Personuppklaringsprocenten* för 2010 var 14 procent, vilket är marginellt lägre än under föregående år.

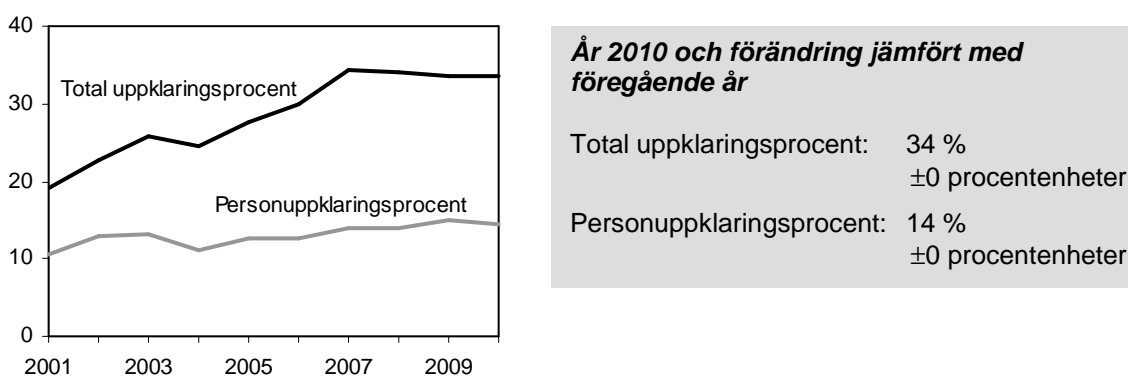
År 2010 klarades 1 770 rån upp på teknisk väg, vilket är ungefär lika många som under 2009. Den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med knappt 1 procentenhet, men

³ Brå genomför sedan 2002 en specialstudie över dödligt våld där varje enskild anmälan går igenom för att kunna presentera det *korrekta* antalet fall av dödligt våld. Se sammanfattning över anmälda brott 2010.

förblev efter avrundning oförändrad på 19 procent. Sammantaget var den *totala uppklaringsprocenten* oförändrad på 34 procent.

Under den senaste tioårsperioden har både antalet anmälda rån och antalet personuppklarade rån ökat. De personuppklarade rånen har dock ökat i större omfattning, vilket innebär att *personuppklaringsprocenten* visat en svagt uppåtgående trend sedan år 2001.

Även antalet tekniskt uppklarade rån har ökat i större omfattning än antalet anmälda rån, vilket återspeglas i utvecklingen av den *tekniska uppklaringsprocenten* och därmed även den *totala uppklaringsprocenten*. Den senare har ökat från 19 procent till 34 procent mellan åren 2001 och 2010. Under de tre senaste åren har dock utvecklingen avstannat och nivån har legat relativt konstant.

Figur 11. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rån, åren 2001–2010.

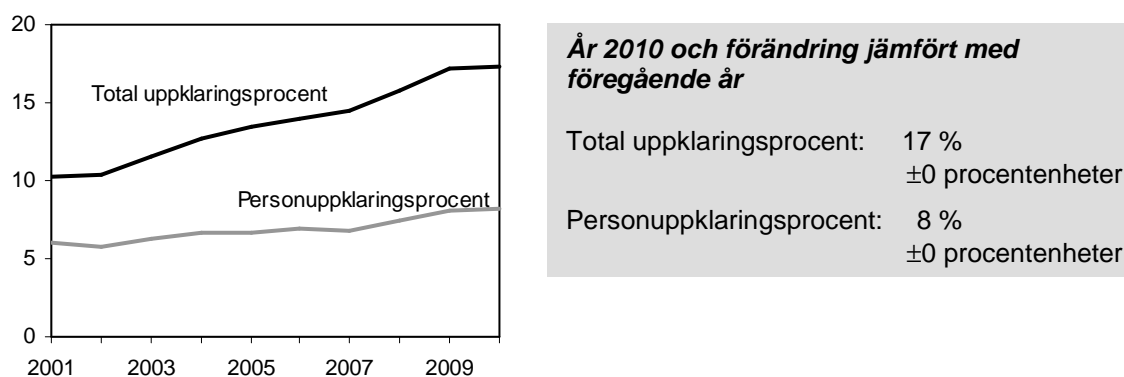
Utvecklingen av uppklarade stöld- och tillgreppsbrott

Personuppklaringen är generellt sett låg för stöld- och tillgreppsbrott (undantaget är butiksstölder), eftersom det är sällsynt att det finns en identifierad gärningsperson för brottet.

År 2010 anmäldes cirka 528 000 stöld- och tillgreppsbrott (8 kap. brottsbalken), vilket är en minskning med 5 procent jämfört med föregående år. Antalet personuppklarade stöld- och tillgreppsbrott minskade med 3 procent, till 43 600 brott. Därmed förblev *personuppklaringsprocenten* för 2010 oförändrad på 8 procent jämfört med föregående år.

Även antalet tekniskt uppklarade stöld- och tillgreppsbrott minskade, med 4 procent till 47 900 brott. Därmed förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* oförändrad på 9 respektive 17 procent jämfört med föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott minskat, medan såväl antalet personuppklarade brott som tekniskt uppklarade brott har ökat. Detta återspeglas i att *personuppklaringsprocenten* ökat från 6 procent under början av perioden till 8 procent under den senare delen. För de tekniskt uppklarade brotten har utvecklingen varit starkt uppåtgående, vilket i sin tur speglas i utvecklingen av den *tekniska uppklaringsprocenten* och därmed även den *totala uppklaringsprocenten*. Den senare har ökat från 10 till 17 procent mellan åren 2001 och 2010.

Figur 12. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för stöld- och tillgreppsbrott, åren 2001–2010.

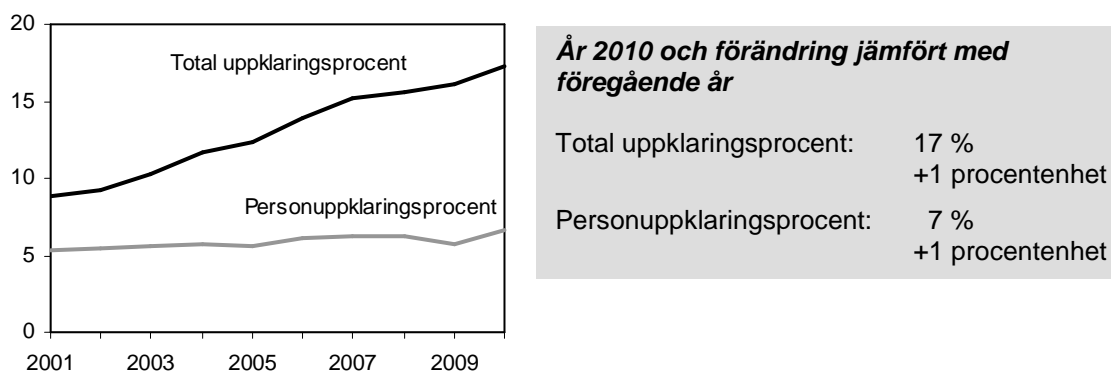
Bilbrott

Under 2010 anmäldes 21 300 *biltillgrepp* och cirka 68 800 brott som avser *stöld ur och från motordrivet fordon*. För båda dessa brottstyper var det en minskning jämfört med 2009 – en trend som pågått under den senaste tioårsperioden.

År 2010 personuppklarades 1 410 biltillgreppsbrott, vilket är marginellt fler (38 fler brott) än under föregående år. Eftersom antalet personuppklarade brott ökade samtidigt som antal anmälda brott minskade blev resultatet att *personuppklaringsprocenten* ökade med 1 procentenhet, till 7 procent, jämfört med 2009.

Antalet tekniskt uppklarade biltillgreppsbrott minskade med 8 procent under 2010 till 2 280 brott. Den *tekniska uppklaringsprocenten* var 11 procent, vilket är ungefär samma nivå som under föregående år. Sammantaget ökade den *totala uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 17 procent jämfört med föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har både antalet anmälda och personuppklarade biltillgrepp minskat kraftigt och i ungefär lika stor omfattning. Därmed har *personuppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis jämn nivå runt i genomsnitt 6 procent. De tekniskt uppklarade biltillgreppen har under perioden legat relativt konstant. Vissa skillnader mellan enskilda år kan dock konstateras. Därmed har den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* ökat stadigt sedan 2001, den senare har ökat från 9 till 17 procent.

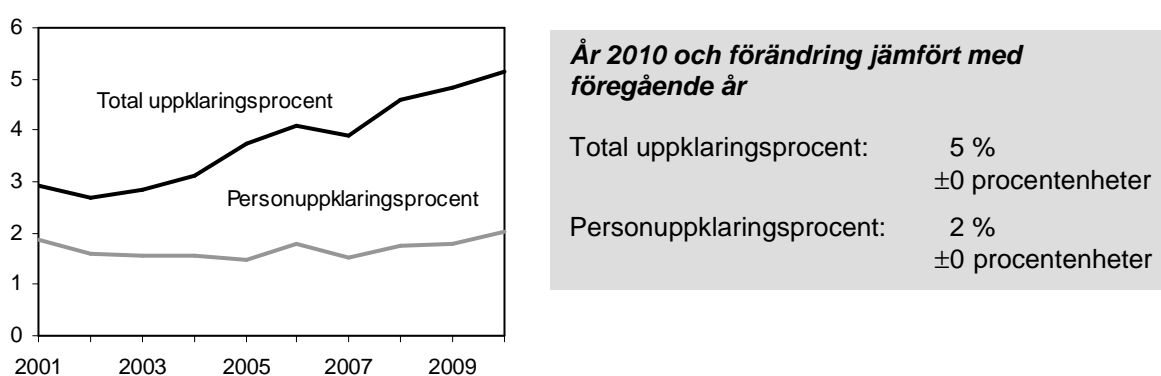
Figur 13. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för biltillgrepp, åren 2001–2010.

Mellan 2009 och 2010 minskade antalet anmälda brott som avser *stöld ur och från motordrivet fordon* med 7 procent till 68 800 brott. Samtidigt ökade antalet

personuppklarade brott med 5 procent till 1 400. Som en följd av detta ökade *personuppklaringsprocenten* något, men låg kvar på 2 procent efter avrundning.

Antalet tekniskt uppklarade stölder ur och från motordrivet fordon minskade jämfört med 2009. Eftersom antalet anmälda brott minskade i ungefär lika stor omfattning förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 3 procent. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade marginellt och låg kvar kring 5 procent liksom föregående år.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda *stölder ur och från motordrivet fordon* halverats. Detsamma gäller de personuppklarade brotten, vilket gör att *personuppklaringsprocenten* har fluktuerat kring en relativt jämn nivå. De tekniskt uppklarade brotten har däremot ökat under samma period, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökat från 1 till 3 procent under perioden. Som en följd av detta har även den *totala uppklaringsprocenten* ökat från 3 procent till 5 procent.

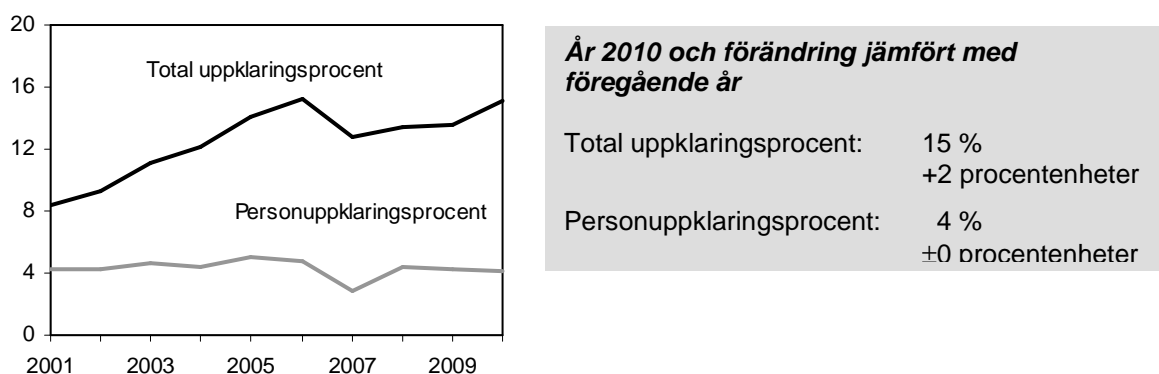
Figur 14. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för stöld ur och från motordrivet fordon, åren 2001–2010.

Bostadsinbrott

Under 2010 anmäldes 19 800 bostadsinbrott, vilket är en minskning med 3 procent jämfört med 2009. Antalet personuppklarade bostadsinbrott minskade i samma omfattning, vilket innebär att *personuppklaringsprocenten* var oförändrad på 4 procent jämfört med föregående år.

Antalet tekniskt uppklarade brott ökade däremot med 13 procent, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med knappt 2 procentenheter till 11 procent 2010. Som en följd av detta ökade även den *totala uppklaringsprocenten* med knappt 2 procentenheter till 15 procent 2010.

Utvecklingen av *personuppklaringsprocenten* har varit relativt konstant sedan år 2001, med undantag för 2007 då den sjönk till den hittills lägsta nivån under den senaste tioårsperioden. Därefter har *personuppklaringsprocenten* åter ökat till nivån före 2007. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade fram till 2006 som en följd av att den tekniska uppklaringen ökade. Efter nedgången 2007 har den åter ökat till samma nivå som före 2007. De låga nivåerna 2007 kan till viss del förklaras av ett datasystemsifte (se kapitlet *Statistikens innehåll, Jämförelser över tid*).

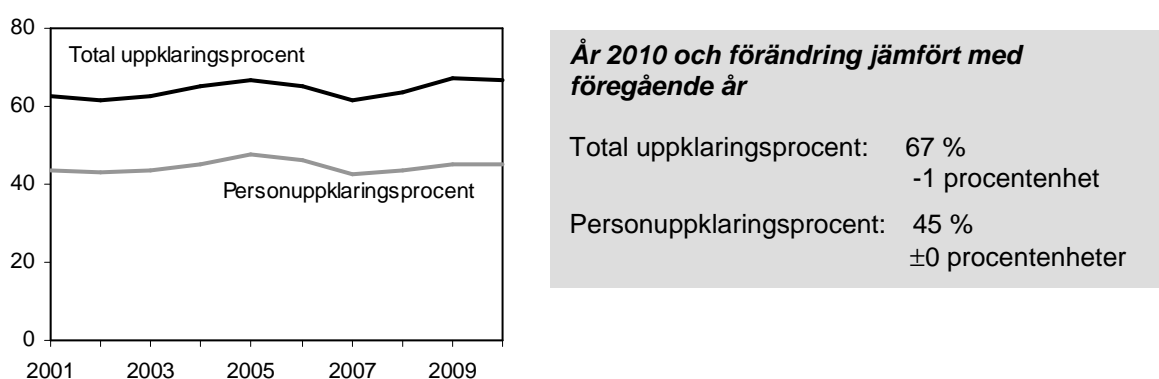

Figur 15. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för bostadsinbrott, åren 2001–2010.

Butiksstöld och snatteri

År 2010 anmäldes 64 200 butiksstölder/snatterier, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2009. Även de personupklarade brotten minskade med 7 procent till 28 900 brott 2010. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* förblev oförändrad på 45 procent jämfört med föregående år. De tekniskt upklarade brotten minskade i något större omfattning och den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade därmed marginellt. Den förblev dock oförändrad på 22 procent efter avrundning. Sammantaget innebär det att den *totala uppklaringsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet men förblev efter avrundning oförändrad på 67 procent.

Jämfört med år 2001 har såväl antalet anmälda som antalet personupklarade och tekniskt upklarade brott ökat. Frånsett några mindre upp- och nedgångar, har både *personuppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* varit relativt konstanta under den senaste tioårsperioden.

Figur 16. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för butiksstöld och snatteri, åren 2001–2010.

Utvecklingen av övriga upklarade brott

Bedrägeribrott

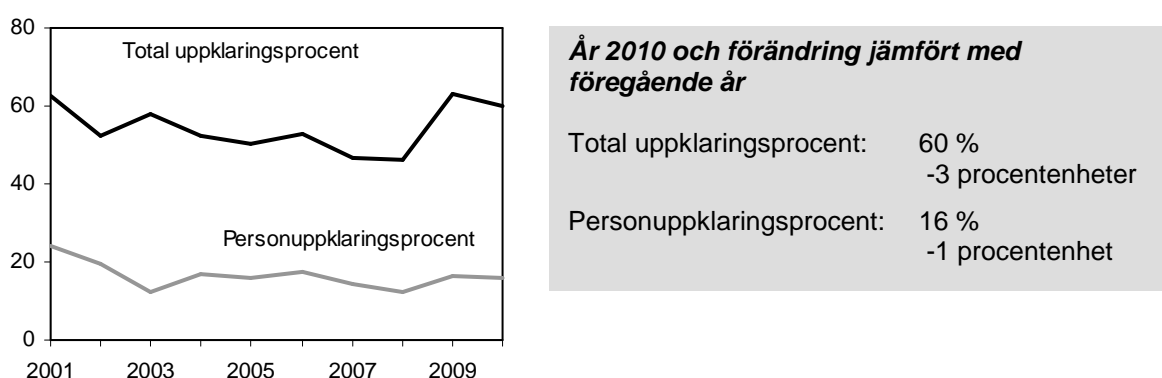
År 2010 anmäldes 115 000 bedrägeribrott (9 kap. brottsbalken), vilket är en ökning med 6 procent jämfört med 2009. Även antalet *personupklarade* brott ökade men i en mindre omfattning. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet 2010 och förblev efter avrundning oförändrad på 16 procent.

År 2010 uppklarades 50 700 bedrägeribrott på teknisk väg, vilket är ungefär lika många

som under 2009. Eftersom antalet anmälda brott samtidigt ökade innebär det att den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade med 2 procentenheter jämfört med föregående år, till 44 procent 2010. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 3 procentenheter, till 60 procent 2010.

Under de senaste tio åren har antalet anmälda bedrägeribrott nästan tredubblats. Även antalet personuppklarade brott har ökat men i mindre omfattning. År 2010 var *personuppklaringsprocenten* 8 procentenheter lägre än år 2001.

Personuppklaringsprocenten har dock varierat förhållandevis kraftigt under perioden, liksom den *totala uppklaringsprocenten*. År 2010 var denna 2 procentenheter lägre än år 2001. Att uppklaringsprocenten varierar från år till år förklaras av att bedrägeribrotten är starkt seriebetonade, vilket innebär att en enskild gärningsman kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Det är till exempel inte ovanligt att uppklaringsprocenten ökar kraftigt mellan två år som följd av att ett eller ett par ärenden med tusentals anmälda brott som anmäldes föregående år klaras upp påföljande år.

Figur 17. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för bedrägeribrott, åren 2001–2010.

Skadegörelsebrott

År 2010 anmäldes 165 000 skadegörelsebrott. Jämfört med föregående år var det en relativt kraftig minskning på 18 procent. Närmare 40 procent av de anmälda skadegörelsebrotten utgjordes av skadegörelse i form av klotter (både mot kollektivtrafik och övrigt) och närmare en fjärdedel utgjordes av skadegörelse på motorfordon.

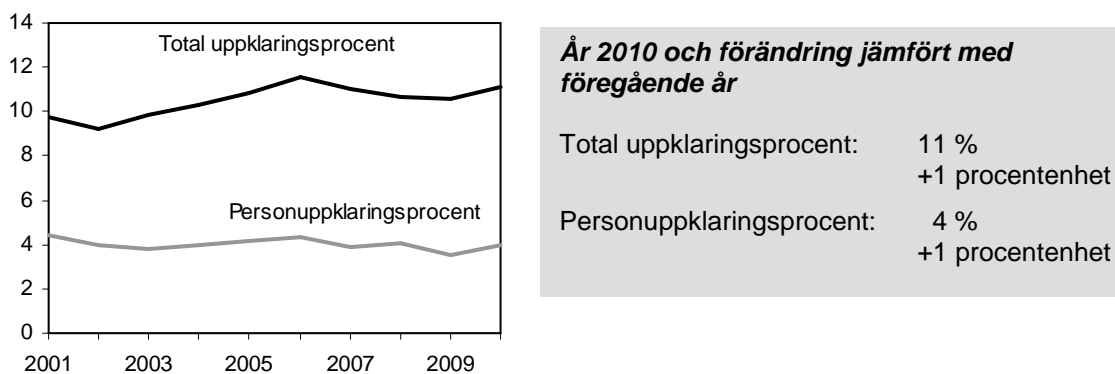
Antalet personuppklarade skadegörelsebrott minskade med 6 procent jämfört med föregående år, till 6 620 brott. Eftersom minskningen av de personuppklarade brotten var mindre omfattande än för de anmälda brotten ökade *personuppklaringsprocenten* med knappt 1 procentenhet, till 4 procent 2010.

Antalet tekniskt uppklarade skadegörelsebrott minskade med 18 procent, till 11 700 brott 2010. Den största minskningen avser skadegörelse (ej klotter) mot stat, kommun och landsting, vilket motsvarar mer än hälften av minskningen. Eftersom de tekniskt uppklarade brotten minskade i samma omfattning som de anmälda brotten, förblev den *tekniska uppklaringsprocenten* oförändrad på 7 procent jämfört med föregående år. Sammantaget ökade den *totala uppklaringsprocenten* med knappt 1 procentenhet, men efter avrundning förblev den oförändrad på 11 procent år 2010.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda skadegörelsebrott ökat med 22 procent. Den största ökningen skedde under perioden 2006–2009. Även antalet personuppklarade brott har ökat, och *personuppklaringsprocenten* har under perioden fluktuerat kring en förhållandevis jämn nivå runt 4 procent. Under samma period har

antalet tekniskt uppklarade brott ökat i en större omfattning, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 5 till 7 procent under perioden. Sedan 2006 har den dock legat på förhållandevis konstant nivå. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade fram till år 2006 och har därefter varit svagt nedåtgående med undantag för det senaste året.

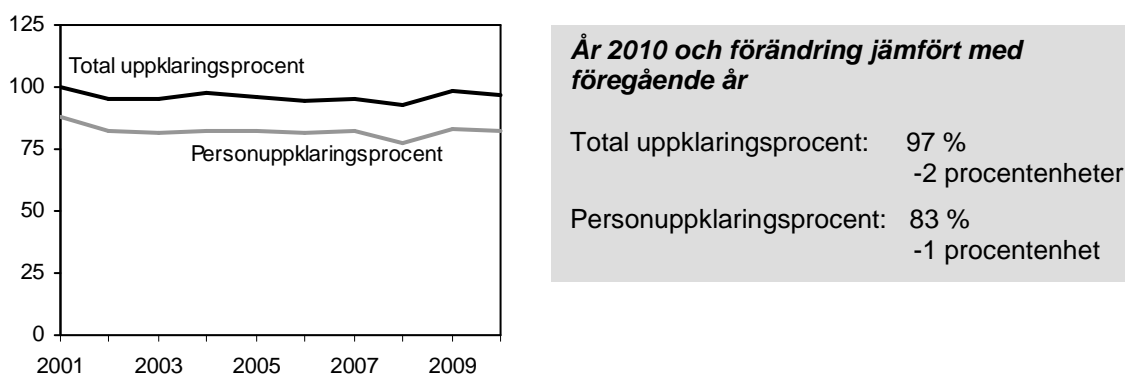
Figur 18. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för skadegörelsebrott, åren 2001–2010.

Rattfylleribrott

Rattfylleribrott har en hög *uppklaringsprocent*. Det hänger samman med att denna typ av brott tillhör spanings- och kontrollbrotten, där man redan vid anmälningstillfället i stort sett alltid har en utpekad gärningsperson. Därför är också andelen personuppklarade brott förhållandevis hög. Nedan särredovisas statistik över rattfylleribrott (ej under narkotikapåverkan) och rattfylleribrott under narkotikapåverkan.

Under 2010 anmäldes 17 100 rattfylleribrott (ej under narkotikapåverkan), vilket är en minskning med 4 procent jämfört med föregående år. Antalet personuppklarade brott minskade i något större omfattning, *personuppklaringsprocenten* minskade därmed med knappt 1 procentenhet och förblev oförändrad på 83 procent efter avrundning. Även antalet tekniskt uppklarade brott minskade i större omfattning än antalet anmälda brott. Det innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet, till 14 procent, jämfört med 2009. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 2 procentenheter, till 97 procent.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda rattfylleribrott (ej under narkotikapåverkan) ökat kontinuerligt mellan åren 2001 och 2008 för att sedan minska 2009 och 2010. De personuppklarade brotten har, bortsett från ett par år, följt ungefär samma utveckling som de anmälda brotten. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis jämn nivå kring 82–83 procent. Undantagen är 2001 då *personuppklaringsprocenten* var högre (88 %) och 2008, då den var lägre (78 %). Den *tekniska uppklaringsprocenten* har under samma period fluktuerat mellan 12 och 15 procent. Sammantaget har den *totala uppklaringsprocenten* legat på en förhållandevis jämn nivå på i genomsnitt 96 procent.

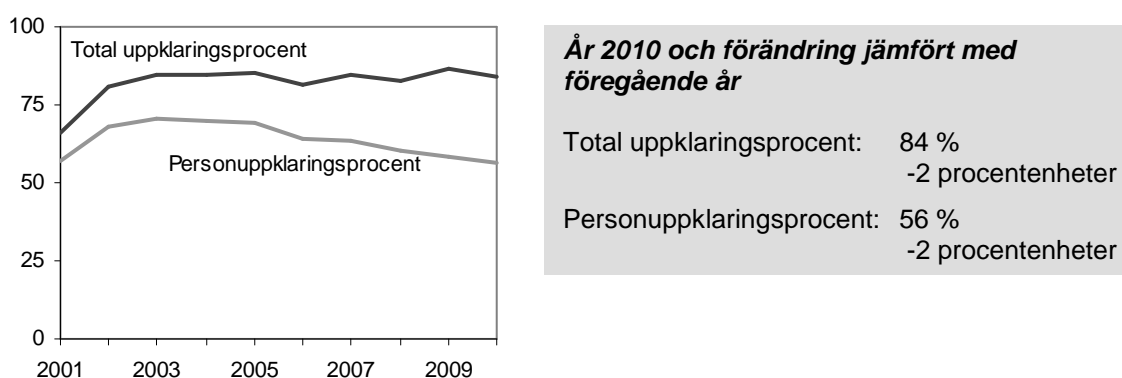

Figur 19. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rattfylleribrott ej under narkotikapåverkan, åren 2001–2010.

Under 2010 anmäldes 12 600 rattfylleribrott under narkotikapåverkan, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Omkring 7 070 brott personuppklarades, vilket är ungefär lika många som under 2009. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* minskade med 2 procentenheter, till 56 procent, jämfört med föregående år. De tekniskt uppklarade brotten ökade i samma omfattning som de anmälda brotten, vilket innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* förblev oförändrad på 28 procent jämfört med 2009. Sammantaget minskade den *totala uppklaringsprocenten* med 2 procentenheter, till 84 procent 2010.

Den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat successivt från 9 till 28 procent sedan 2001. Det kan till viss del vara en konsekvens av att fler poliser i yttre tjänst har utbildats i att känna igen tecken på drogpåverkan, vilket också har bidragit till att fler drogtestar har utförts. Samtidigt finns det inget screening-test motsvarande utandningsprov för alkoholpåverkan när det gäller drogpåverkan. Det betyder att analysvar från drogtest i ett senare skede kan visa på att en misstänkt ej var drogpåverkad, vilket i sin tur leder till ett tekniskt uppklat brott.

Under perioden 2001 till 2003 ökade *personuppklaringsprocenten*, därefter har utvecklingen varit nedåtgående. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade i början av perioden för att sedan plana ut och ligga på en relativt konstant nivå.

Figur 20. Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rattfylleribrott under påverkan av narkotika, åren 2001–2010.

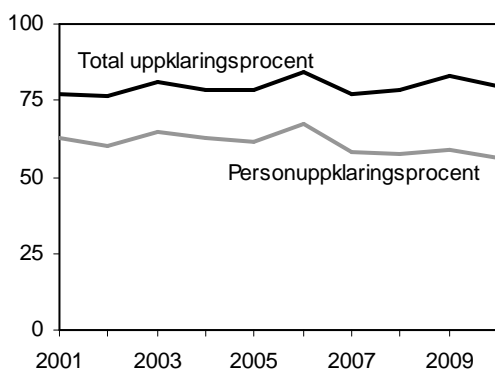
Narkotikabrott

Uppklaringsprocenten är hög även för narkotikabrott. Utvecklingen styrs till stor del av polisens spanings- och kontrollinsatser. I de flesta fall har man redan vid polisanmälan

en utpekad gärningsperson.

År 2010 anmäldes cirka 87 900 narkotikabrott, vilket är en ökning med 10 procent jämfört med föregående år. Även de personuppljade narkotikabrotten ökade men i en mindre omfattning, vilket innebär att *personupplklaringsprocenten* minskade med 3 procentenheter till 56 procent 2010. Även de tekniskt uppljade brotten ökade men i en mindre omfattning än de anmälda brotten, vilket innebär att den *tekniska upplklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet till 23 procent 2010. Sammantaget betyder det att *den totala upplklaringsprocenten* minskade med 4 procentenheter, till 80 procent.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda narkotikabrott ökat. År 2010 anmäldes nästan tre gånger fler narkotikabrott än år 2001. Även de personuppljade brotten har ökat men inte i lika stor omfattning. Det betyder att *personupplklaringsprocenten* har minskat under perioden. Den största minskningen skedde mellan år 2006 och 2007. Under samma tioårsperiod har antalet tekniskt uppljade brott ökat mer än fyra gånger, vilket innebär att den *tekniska upplklaringsprocenten* har ökat. Sammantaget har den *totala upplklaringsprocenten* under perioden fluktuerat mellan 76 och 85 procent.

År 2010 och förändring jämfört med föregående år

Total upplklaringsprocent:	80 %
	-4 procentenheter
Personupplklaringsprocent:	56 %
	-3 procentenheter

Figur 21. Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för narkotikabrott, åren 2001–2010.

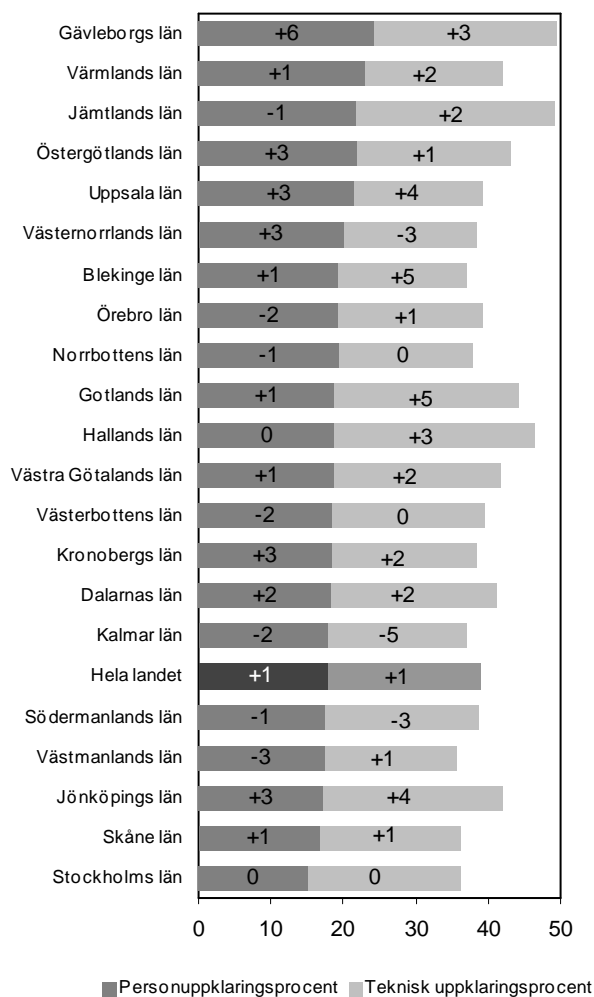
Regionala variationer

Det finns inte något stabilt mönster över länens rangordning när det gäller *upplklaringsprocenten* från år till år. Län som ett år har legat lågt i rangordningen kan nästa år ligga högt.

De länsvisa variationerna i *upplklaringsprocenten* kan delvis förklaras av skillnader i brottsstrukturen mellan länen. Vissa län har högre andel brott där man oftast redan vid anmälningstillfället har en misstänkt person. En annan faktor som påverkar *upplklaringsprocenten* är att den tekniska upplklaringen varierar mellan länen. Polismyndigheterna i de olika länen tillämpar även principerna för avskrivningar av ärenden något olika, vilket kan resultera i att samma typ av ärende kan redovisas som tekniskt uppljarat av en polismyndighet och som ouppklarar av en annan.

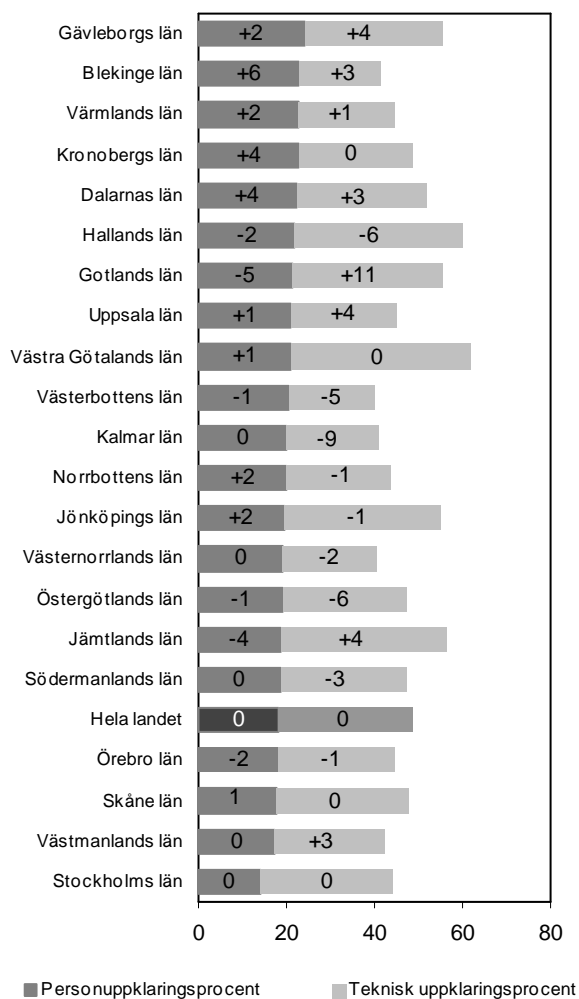
År 2010 hade Gävleborgs län den högsta *personupplklaringsprocenten* (24 %). Även Värmlands, Jämtlands, Östergötlands och Uppsala län hade relativt höga nivåer på *personupplklaringsprocenten* (22–23 %) medan Stockholms län hade den lägsta (15 %). Hallands och Jämtlands län hade högst *teknisk upplklaringsprocent*, 28 respektive 27 procent. Blekinge, Uppsala, Västernorrlands och Västmanlands län hade lägst *teknisk upplklaringsprocent*. För en tredjedel av länen var *personupplklaringsprocenten* högre än

eller lika med den *tekniska uppklaringsprocenten*.

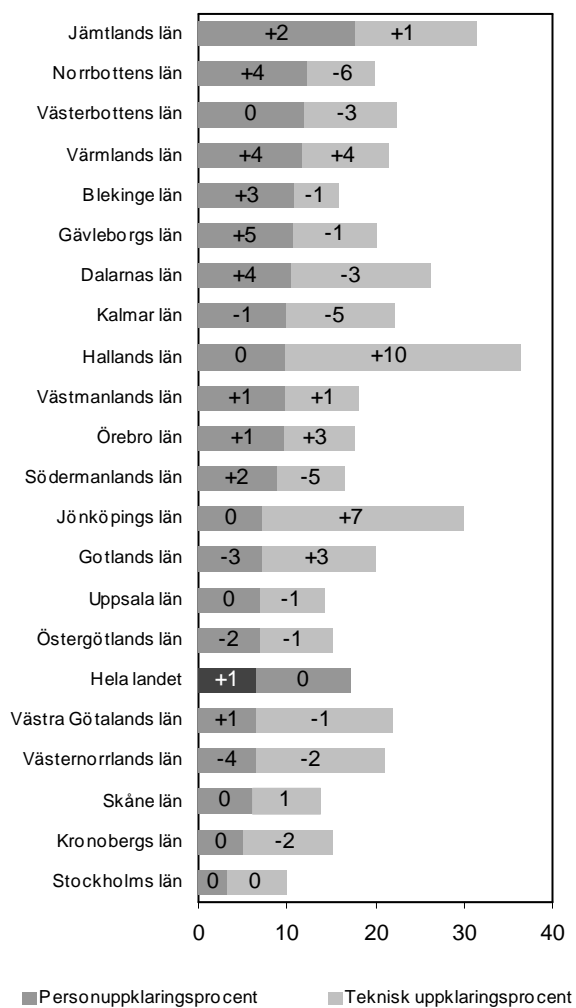
Figur 22. Personuppklaringsprocent och teknisk uppklaringsprocent för samtliga brott, länsvis, år 2010 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Gävleborgs län hade den högsta *personuppklaringsprocenten* (24 %) för misshandelsbrott. Även Blekinge, Värmlands, Kronobergs län hade en förhållandevis hög *personuppklaringsprocent* (23 %). Stockholms län uppvisade den lägsta *personuppklaringsprocenten*, 14 procent. Västra Götalands län hade högst *teknisk uppklaringsprocent*, 41 procent. Även Hallands och Jämtlands län uppvisade en förhållandevis hög *teknisk uppklaringsprocent*, 38 respektive 37 procent. Blekinge och Värmlands län hade en högre *personuppklaringsprocent* än *teknisk uppklaringsprocent* när det gäller misshandelsbrott. I Västerbottens län var *personuppklaringsprocent* och *teknisk uppklaringsprocent* lika stora. I resterande län var andelen tekniskt uppklarade misshandelsbrott högre.

Figur 23. Personuppklaringsprocent och teknisk uppklaringsprocent för misshandelsbrott, länsvis, år 2010 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Jämtlands län uppvisade den högsta *personuppklaringsprocenten* när det gäller biltillgrepp (18 %), medan Stockholms län uppvisade den lägsta (3 %). Hallands län hade den högsta *tekniska uppklaringsprocenten* för biltillgrepp (27 %) och Blekingen län den lägsta (5 %). Knappt hälften av länen hade en högre eller lika stor *personuppklaringsprocent* som *teknisk uppklaringsprocent*.

Figur 24. Personuppläringsprocent och teknisk uppläringsprocent för biltillgrepp, länsvis år 2010 med förändring i procentenhet jämfört med föregående år.

Uppklarade brott

Statistikens innehåll

Uppklarade brott

I statistiken över uppklarade brott redovisas de polisanmälda brott som polisen och åklagarna klarat upp under redovisningsåret. Termen ”uppklarade brott” innebär inte alltid att någon dömts för brottet utan att brottet fått ”ett polisiärt klarläggande”. Ett brott kan alltså redovisas som uppklarat även om den åtalade frikänts vid en rättegång.

De vanligaste besluten (uppklaringsgrunderna), som innebär att brott redovisas i statistiken som uppklarade brott, är för

Personuppklarade brott

- att åtal väcks
- att strafföreläggande utfärdas
- att åtalsunderlåtelse meddelas

och för

Tekniskt uppklarade brott

- att man inte kan styrka att ett brott begåtts
- att den anmälda gärningen inte bedöms vara brott
- att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år).

De vanligaste besluten, som innebär att brott anses som *ouppklarade*, är

- att det inte finns någon misstänkt person och att ”spaningsuppslag saknas” (särredovisas inte i statistiken)
- att spaningar inte leder till något resultat (särredovisas inte i statistiken)
- att det, trots utredning, inte kan styrkas att den skäligen misstänkte begått brottet
- att utredning visar att den skäligen misstänkte är oskyldig.

De brott som klaras upp under ett år kan vara anmälda tidigare år.

För att beskriva utvecklingen av uppklarade brott används måtten personuppklaringsprocent, teknisk uppklaringsprocent och total uppklaringsprocent. *Uppklaringsprocenten* definieras som antalet brott uppklarade under ett år (anmälda samma år eller tidigare) i procent av antalet anmälda brott samma år. Eftersom brotten inte alltid klaras upp samma år som de anmäls, kan det under ett år klaras upp fler brott än vad som anmäls. Uppklaringsprocenten blir då högre än 100 procent. Detta är speciellt vanligt vid brottskategorier som har ett litet antal anmälda brott och med seriebrott, det vill säga fall där flera brott av samma typ anmäls vid samma anmälningstillfälle. På motsvarande sätt kan uppklaringsprocenten vara mycket låg ett visst år om antalet anmälda brott är ovanligt högt och dessa inte klaras upp under året.

I statistiken över uppklarade brott redovisas utvecklingen av uppklarade brott och personuppklaringsprocenten, den totala uppklaringsprocenten, uppklaringsgrunderna

och brottsstrukturen för de uppklarade brotten och vissa ouppklarade brott.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar samma brottstyper som de polisanmälda brotten. Kategoriseringen utgår från olika brottskoder (se avsnittet *Kategorisering av brott* i sammanfattningen av *Anmälda brott*). Även beräkningen av antalet uppklarade brott följer samma regler som de anmälda brotten.

Regional fördelning

Statistiken över uppklarade brott redovisas för hela landet och per län. Länsfördelad statistik över uppklarade brott redovisas vanligtvis efter det län där brottet anmäls.

Insamling och bearbetning

Polisens, åklagarnas, tullens och Ekobrottsmyndighetens registrering av de beslut som fattas under utredningen av brott utgör underlag för statistiken över uppklarade brott.

De beslut som polisen fattar för att avsluta ett ärende registreras i det lokala ärendesystemet (RAR) och skickas sedan vidare till Rikspolisstyrelsen (RPS). Åklagaren registrerar uppgifter om uppklarade brott i sitt ärendehanteringssystem (Cåbra). Där registreras också uppgifter från Ekobrottsmyndigheten. Tullen har sitt eget ärendehanteringssystem. Uppgifterna levereras därefter direkt till Brå.

Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå producerar statistik över uppklarade brott halvårsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistiken över uppklarade brott har förts från år 1950. Denna statistik påverkas i stort sett av samma förändringar som påverkar statistiken över anmälda brott, till exempel ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Nedan följer en sammanställning av några förändringar sedan 1999 som i större eller mindre grad har påverkat statistiken över uppklarade brott. Det finns även andra faktorer som påverkar jämförbarheten och tolkningen av statistiken. De beskrivs bland annat i Brå-rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet*.

- År 2010 gjordes anpassningar i Brå:s statistikdatabas som följd av Åklagarmyndighetens införande av ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra), se nedanstående punkter. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattade sedan systemskiftet hos Åklagarmyndigheten. Inverkan på statistiken över uppklarade brott totalt sett är marginell men statistiken över uppklarade borgenärs- och skattebrott där det finns en misstänkt person, är dock märkbar. År 2008 tillkom cirka 16 procent fler personuppklarade skattebrott samt 2 procent fler personuppklarade borgenärsbrott. För 2009 var motsvarande värden 25 respektive 6 procent. Jämförelser av uppklarade skattebrott åren 2007-2010 är därför inte relevanta och man bör vara försiktig när det gäller jämförelser av borgenärsbrott under dessa år. För mer information kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

- År 2009 gjordes en ändring i Brås statistiksystem. Förändringen gäller en regel som begränsar inläsning av olika beslut som tas på registrerade misstankar. Efter ändringen medges inläsning av samtliga beslut som tagits på registrerade misstankar. Regeln påverkade endast de beslut på misstankar som levereras till Brå via polisen. Eftersom de flesta misstankar levereras från Åklagarmyndighetens system har borttagandet av regeln inte påverkat statistiken över uppklarade brott och misstänkta personer mer än marginellt år 2009.
- I och med införandet av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem (Cåbra) under andra halvåret 2007, kunde Ekobrottsmyndigheten förbättra antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndigheten till en mer extensiv antalsräkning som innebär att användare nu registrerar ett brott för varje deklARATION eller räkenskapsår. I tidigare praxis registrerades endast ett brott oavsett antal deklARATIONER och utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades. Förändringen genomfördes under 2008. Även uppklaringsprocenten för dessa brott påverkades av förändringen eftersom antalet anmälda brott ingår i beräkningen av detta mått. Samtidigt som antalet uppklarade brott har ökat något har antalet redovisade anmälda brott blivit betydligt fler sedan år 2007, enligt ovanstående beskrivning. Detta ger en lägre uppklaringsprocent. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Rapport 2010:15).
- Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendehanteringssystem (Cåbra) som ersatte tidigare system (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007. Tidigare år redovisades endast anmälda brott där det fanns en skäligen misstänkt person. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. Även uppklaringsprocenten för dessa brott påverkas av förändringen. Effekten blir att uppklaringsprocenten för 2007 blir lägre jämfört med tidigare år på grund av att fler anmälningar räknas med i statistiken. För utförligare information se kapitlet *Statistikens innehåll, Kriminalstatistik 2009* (Rapport 2010:15).
- I statistiken över anmälda brott har mindre brister upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att nämnda brott underskattats något under dessa år. En jämförelse med år 2007 är således inte relevant.
- Redovisningen av misstänkta minderåriga i statistiken har förändrats från och med 2005. I tidigare statistik kunde misstänkta minderåriga redovisas under ”misstänkt person finns” och ”övrigt” om det fanns en registrerad misstanke. Detta har inneburit att man inte kunnat utläsa det exakta antalet misstänkta minderåriga. Därför har redovisningen ändrats från och med 2005 så att alla med beslutet ”misstänkta minderåriga” redovisas under kolumnen misstänkt

minderårig, oavsett om besluten har någon registrerad misstänkt person eller inte.

- Under inrapporteringen till 2000 års statistik började nya datarutiner användas. Nya datasystem byggdes upp inom polisväsendet och Brå anpassade sina system efter dessa, vilket kan ha påverkat uppgifterna i denna statistik. Bland annat befaras en underrapportering till statistiksystemet av uppgifter om misstänkta personer, som togs in via så kallade personblad. Dessa skulle slopas från och med år 2000, men det finns indikationer på att de i viss mån slopades redan i slutet av år 1999. Olika brott påverkas i olika grad. Bland annat är inte uppgifterna om anmälda trafikbrott för åren från och med år 2000 jämförbara med tidigare uppgifter. För mer information om förändringar se årsboken *Kriminalstatistik 2000*.
- Fram till slutet av 1999 registrerades beslut som berörde personer som varit skäligen misstänkta för brott, på ett blankettset (personblad) som användes av både polis och åklagare. I slutet av år 1999 slopades personbladet i samband med systemomläggningen av registren inom rättsväsendet. Analyser tyder på att effekterna av omläggningen är marginella för det totala antalet uppklarade brott. De kan dock vara olika för olika typer av brott. En mer detaljerad beskrivning av hur statistiken påverkades av omläggningen finns i publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.

Kvaliteten i beslutskoder

Statistiken över uppklarade brott bygger på beslutskoderna, därför är också kvaliteten i dessa viktig. Brå genomförde en mindre kvalitetsstudie år 2005, där polisens användning av beslutskoderna studerades. Det som tydligt framkom i studien var att det finns skillnader i hur de olika polismyndigheterna använder vissa beslut. De tydligaste skillnaderna fanns i besluten "Annat" och "Brott kan ej styrkas". "Annat" är ett av två beslut där man kan skriva fritext, vilket förmodligen påverkar användningen. Eftersom beslutet "Annat" räknas som uppklarat i statistiken blir det orättvisa jämförelser av uppkläringen mellan olika län om en del län använder beslutet även för ouppklarade brott.

När det gäller beslutet "Brott kan ej styrkas" framkom att det finns två tolkningar: antingen att brottet ej kan styrkas eller att det inte går att styrka att den misstänkte personen begått brottet. Detta kan också påverka uppkläringen, eftersom brottet räknas som ouppklarat när det finns en misstänkt person. Finns det ingen misstänkt person räknas brottet som uppklarat eftersom det då antas att det är brottet som ej kan styrkas.

Resultatet av förstudien visade att vid analyser av uppkläringen för olika län bör en viss försiktighet iakttas, eftersom beslut som räknas som uppklarat används på olika sätt.

Det finns också problem i kvaliteten när det gäller nedläggningsgrunden "Misstänkt minderårig". En del polismyndigheter använder inte det beslutet, utan lägger i stället ned ärendet med beslutet "Annat" därför att det vid den nedläggningsgrunden går att komplettera med en fritext. Ärenden med misstänkt minderårig hanteras också på olika sätt. I en del fall registreras en misstänkt person innan ärendet läggs ned. I andra fall läggs ärendet ned direkt med nedläggningsgrunden "Misstänkt minderårig" utan att någon misstänkt person registrerats. Om detta beror på att det finns skillnader i bevisnivån för olika ärenden är oklart.

Mars 2010

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda och uppklarade brott har förts från år 1950. Statistik över personer misstänkta för brott har förts från år 1975. Sedan 1995 ansvarar Brå för och publicerar den officiella kriminalstatistiken, dessförinnan gjordes det av Statistiska centralbyrån.